

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਹੈਂਡੇਲ ਦੇ *ਮਸਾਯਾਹ* ਵਿੱਚੋਂ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ”। ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਰਲ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ: “ਕਿਉਂਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ”; “ਉਹ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ, ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ”; “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ!” ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੈਂਡੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕੋਰਸ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।¹

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਹੈਂਡੇਲ ਦੀ ਅਤਿ ਉੱਤਮ ਰਚਨਾ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲਗਭਗ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19 ਅਧਿਆਇ ਸੀ। ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, “ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਏਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣੀ, ‘ਹਲੇਲੂਯਾਹ! ਮੁਕਤੀ, ਮਹਿਮਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੈ’” (ਆਇਤ 1)। ਪਹਿਲੀਆਂ ਛੇ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ, ਅਨੰਦਭਰੀ ਚੀਕ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਹ ਆਖਦੀ ਹੈ: “ਹਲੇਲੂਯਾਹ!” (ਆਇਤਾਂ 1, 3, 4, 6)। ਆਇਤ 6 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਰਗੀ ਅਤੇ ਲੈਕਿਕ ਕੋਰਸ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, “ਹਲੇਲੂਯਾਹ! ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ” ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 16 ਆਇਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “. . . ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਪੱਟ ਉੱਤੇ ਏਹ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ।’” ਹੈਂਡੇਲ ਨੇ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 11:15 ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਕ ਅਪਨਾਇਆ ਸੀ: “ਅਤੇ ਉਹ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ।”

ਹੈਂਡੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:1-6 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਹੈ। “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਇੱਕ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (הללויה, *ਹੇਲਲੂਯਾਹ*) ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿੱਚ (Ἀλληλουῖα, *ਹਾਲੇਲੂਈਆ*) ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿੱਪੀਆਂਤਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। KJV ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ “ਐਲੋਲੂਈਆ” ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿੱਪੀਆਂਤਰਣ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਹੇਲਲੂਯਾਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ “ਉਸਤਤ” (הלל, *ਹਲਲ*) ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ” (יהוה, *ਯਾਹ*) ਜੋ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ” ਜਾਂ “ਯਹਵੇਹ” ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ “ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ” ਜਾਂ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੋ!”

ਕਈਆਂ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਤੇ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:1-6. ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਸਾਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *ਹਲੇਲੂਯਾਹ* ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ “ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੋ” ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 106; 111-113; 115-118; 135; 146-150)। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲਾਂ ਵਿੱਚ, “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਉਹ ਵੀ ਸਾਰੀ ਵਾਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:1-6 ਵਿੱਚ। ਇੱਥੇ ਸੁਰਗੀ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਕੋਰਸ ਹੈ!

ਪਾਠਕ ਦਾ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਦਾਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ 19 ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਆਪਣੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਬੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਰ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ: ਉਸ ਨੇ ਜੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੇ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਉਹ ਹੈ ਜ਼ਬੂਰ 150:2: “ਉਹ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ [ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ] ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ, ਉਹ ਦੀ ਅਤਯੰਤ ਮਹਾਨਤਾ [ਜੋ ਉਹ ਹੈ] ਦੇ ਜੇਗ ਉਹ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ।” ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦਾ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਕੋਰਸ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਲੇਲੂਯਾਹ (19:1-6)

¹ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਏਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣੀ, ਹਲਲੂਯਾਹ। ਮੁਕਤੀ, ਮਹਿਮਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹੈ, ²ਉਹ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਤਾਂ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਜਥਾਰਥ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਵੱਡੀ ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਜਿਨ ਆਪਣੀ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ, ਨਿਆਉਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਲਿਆ। ³ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬੋਲੇ, ਹਲਲੂਯਾਹ। ਉਹ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਪਿਆ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ⁴ਤਾਂ ਉਹ ਚੌਥੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਚਾਰ ਜੰਤੂ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੋਲੇ, ਆਮੀਨ, ਹਲਲੂਯਾਹ। ⁵ਸਿੰਘਾਸਣ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਵਾਜ਼ ਇਹ ਆਖਦੇ ਨਿੱਕਲੀ, ਤੁਸੀਂ ਸੱਚੇ ਉਹ ਦਿਓ ਦਾਸੇ ਕੀ ਛੋਟੇ ਕੀ ਵੱਡੇ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਭੈ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ। ⁶ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਅਤੇ ਬਾਹਲਿਆਂ ਪਾਈਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਦੀਆਂ ਡਾਢੀਆਂ ਗਰਜਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਇਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣੀ, - ਹਲਲੂਯਾਹ। ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਹੈਂਡੇਲ ਦੇ *ਮਸਾਯਾਹ* ਨਾਲ ਵਾਕਫ਼ ਹਨ ਉਸ ਦੇ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ” ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:1-6 ਹਲੇਲੂਯਾਹ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੈਣਗੇ। ਹੈਂਡੇਲ ਦੀ ਅਨੰਦ ਭਰੀ ਰਚਨਾ ਯਿਸੂ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਹੈ: ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ, ਜੀ

ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19 ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਖ਼ਤ, ਕਠੋਰ ਕਰੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। “ਹਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ” ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜਾ ਮੌਤ ਅਤੇ ਨਾਸ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੁਲਨਾ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਾਪ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਤੇਬਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਪਾਪੀ ਦੇ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਤੇਬਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 15:7, 10) ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਕਫ਼ ਹਾਂ। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਬਾਬਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:1-6 ਵਰਗੇ ਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਵਜੂਦ ਦੇ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਲਈ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਖੰਭਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਤਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਮੜੀਆਂ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।²

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਲਈ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ – ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਧਿਆਇ 19 ਦਾ ਅਨੰਦ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 13 ਦਾ ਭਿਆਣਕ ਦਰਿੰਦਾ, ਭਤਕੀਲੀ ਕੰਜਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿੱਖਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19 ਅਧਿਆਇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੁਰਭਾਗਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਅਨੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਧਿਆਇ ਦਾ “ਹਲੇਲੂਯਾਹ” ਕੋਰਸ “ਬਦਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰ . . . ਬਦਲਾਉ” ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।³ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਦੇਸ਼-ਨਿਵਾਰਣ ਹੈ। “ਦੇਸ਼-ਨਿਵਾਰਣ” ਸ਼ਬਦ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਬਚਾਓ ਕਰਨਾ।” ਇਹ “ਸਹੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ” ਦੇ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਤਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:44)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, “ਆਪਣੇ ਦੁਖਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿਓ”; “ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਵੱਟੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੁਰਿਆਈ ਨਾ ਕਰੋ” (ਰੋਮੀਆਂ 12:14, 17)। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਰੋਮੀਆਂ 12 ਅਧਿਆਇ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲੇ ਦੀ

ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਬੀ ਬਦਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: “ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ, ਆਪਣਾ ਬਦਲਾ ਨਾ ਲਓ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ ਕਿਉਂ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਭਈ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਹੀ ਵੱਟਾ ਲਾਹਵਾਂਗਾ” (ਰੋਮੀਆਂ 12:19)।

“ਰੱਬੀ ਬਦਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ . . . ਪੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।”⁴ (ਵੇਖੋ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 50:15, 29; 51:24, 26, 48.) ਬਾਰ-ਬਾਰ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 32:35; ਰੋਮੀਆਂ 12:19; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:14; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:30; 1 ਪਤਰਸ 3:9)। ਮੂਸਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: “. . . ਜੈ ਕਾਰਾ ਗਜਾਓ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ . . . ਨੂੰ ਢੱਕ ਲਵੇਗਾ” (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 32:43)। ਮੁਢਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੀਏ: ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:1-6 ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ: ਰੋਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਨੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਜਿਵਾਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ, *ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ*, ਉਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 12 ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲੀ ਯੁੱਧ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਬੁਰਿਆਈ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ? ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦਿੰਦਾ? ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਕਿ ਬੁਰਿਆਈ ਜਿੱਤ ਗਈ ਹੈ? ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:1-6 ਲਈ ਪਿਛੋਕੜ “ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸ਼ਤਾਨ ਦੀ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”⁵

ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਆਲੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਹੀ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਲੂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ *ਲਾਪਰਵਾਹ* ਹੈ – ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਜਿਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੁਰਤੀਪੂਜਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੈ, ਤਾਨਸਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੈ। ਐਲਬਰਟ ਬਲਡਿੰਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ,

. . . ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।

. . . ਇਹ ਇੱਕ ਡਰਾਵਣੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਮਨੁੱਖ ਸਦੀਪਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਭਰੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਲੇਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।⁶

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:1-6 ਸੰਬੰਧੀ, ਰੇਅ ਸੱਮਰਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇਹ ਗੀਤ ਉੱਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਸ ਬੁਰਿਆਈ ਉੱਤੇ ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰੋਮ ਉੱਤੇ ਆ ਪਈ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਿੱਤ ਉੱਤੇ ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਗੀਤ ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਫਰਤ ਦਾ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਤਤ ਦੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 1. ਅਧਿਆਇ 19 ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਉਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਆਇ 18 ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: “ਹੇ ਸੂਰਗ ਅਤੇ ਹੇ ਸੰਤੋ, ਰਸੂਲੋ ਅਤੇ ਨਬੀਓ, ਉਹ [ਅਰਥਾਤ ਬਾਬੁਲ] ਦੇ ਉੱਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨਿਆਉ ਕਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬਦਲਾ ਉਸ ਤੋਂ ਲਿਆ” (18:20)। ਅਧਿਆਇ 18 ਦੇ ਰੋਣੇ-ਧੋਣੇ ਅਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19 ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਗੀਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, **ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਸੂਰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਏਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣੀ। ਵਾਕ ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਰੋਮ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।** ਅਧਿਆਇ 19 ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਛੇ ਆਇਤਾਂ ਬਾਬੁਲ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਤੇ ਲੰਬੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 17:1 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। 5:11 ਵਿੱਚ ਦੂਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸੀ ਅਤੇ 7:9 ਵਿੱਚ ਬਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ 19:1 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਚੌਥੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਆਇਤ 4 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਦੂਤਾਂ ਦੀ ਸੀ।

ਸੂਰਗੀ ਭਜਨ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਇਆ, **ਹਲਲੂਯਾਹ! ਮੁਕਤੀ, ਮਹਿਮਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹੈ।** ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ **ਮੁਕਤੀ, ਮਹਿਮਾ** ਅਤੇ **ਸਮਰੱਥਾ** ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਵੇਂ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ (ਵੇਖੋ 4:11; 5:12; 7:10, 12; 12:10)। ਹਰੇਕ ਗੁਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉੱਪ-ਪਦ (ਜੇ, ਹੀ, “the”) ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਮ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੀ ਸਨ; ਉਹ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੈਸਰ ਜਗਤ ਦਾ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ। ਯਹੋਵਾਹ ਕੋਲ ਮੁਕਤੀ, ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨ। ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ ਨੇ ਲਿਖਿਆ,

ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹਾਨ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਗੁਣ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ **ਮੁਕਤੀ** ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ **ਮਹਿਮਾ** ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਦਰ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ **ਸਮਰੱਥਾ** ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧੰਨਵਾਦ, ਆਦਰ, ਭਰੋਸਾ ਇਹ ਅਸਲੀ ਉਸਤਤ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਹਨ।⁸

ਇੱਥੇ “ਮੁਕਤੀ” ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਸਤਰਤ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰੈਂਕ ਪੈਕ ਨੇ

ਲਿਖਿਆ, “ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਰੇਕ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸਤਾਓ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਵੀ।”⁹ ਜੇ, ਡਬਲਿਊ ਰੈਬਰਟਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: “ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਦੀਪਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:18) ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”¹⁰

ਆਇਤ 2. ਗਵੱਯਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਡਿਆਈ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ? ਉਹ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਤਾਂ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਜਥਾਰਥ ਹਨ (ਵੇਖੋ 15:3; 16:7)। ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੀ ਤਿੰਨ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਣ, ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਣ, ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਕਾਰਣ, ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋਲ ਹੀ ਸਹੀ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।¹¹

ਫਿਰ ਇਹ ਗੀਤ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਗੀਤ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੀਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਚੇ – ਅਤੇ- ਧਰਮੀ ਨਿਆਂ – ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ: ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਵੱਡੀ ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਜਿਨ ਆਪਣੀ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ, ਨਿਆਉਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਲਿਆ। ਵੱਡੀ ਕੰਜਰੀ ਰੋਮ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ (17:5 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਰੋਮ “ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਰਿਆਈ ਵਹਿੰਦੀ ਸੀ”; ਇਹ “ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਭੈੜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ [ਵਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ]।”¹² ਉਸ ਦੇ ਪਾਪ “ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਪੜ ਪਏ ਸਨ” (18:5)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਆਰਾ “ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ” (16:19; 18:5)।

ਆਇਤ 3. ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬੋਲੇ, ਹਲਲੂਯਾਹ! ਉਹ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਪਿਆ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਉੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਮ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਸਥਾਈ ਸੀ (ਵੇਖੋ 18:21-23)। (ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਯਸਾਯਾਹ 34:9, 10 ਨਾਲ ਕਰੋ; ਵੇਖੋ ਯਹੂਦਾਹ 7.)

ਆਇਤ 4. ਉਹ ਉਸਤਤ ਜਾਰੀ ਹੈ: ਤਾਂ ਓਹ ਚੱਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਚਾਰ ਜੰਤੂ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੋਲੇ, ਆਮੀਨ, ਹਲਲੂਯਾਹ! ਚੱਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਚਾਰ ਜੰਤੂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਵੇਖੋ 4:4, 6)। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੱਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਜੇਤੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਚਾਰ ਜੰਤੂ ਸਾਇਦ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਕ੍ਰਮ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਹੋਣਗੇ, ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਸੁਰਗੀ ਤਾਕੀਦਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦੋਵਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ (5:8, 14;

7:11)। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਸੀ। ਸੁਰਗੀ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ “ਹਲਲੂਯਾਹ” ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ “ਆਮੀਨ” ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ! ਆਮੀਨ ਦਿਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ (3:14 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਜੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 5. 1 ਤੋਂ 4 ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਜੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ *ਚਰਿੱਤਰ* ਲਈ ਉਸਤਤ: ਆਇਤ 1 ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡਾ ਮਹਿਮਾ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੈ। ਆਇਤ 2 ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖਰਾ, ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਆਇਤ 5 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਲਈ ਉਸਤਤ ਤੇ *ਕੇਂਦਰਿਤ* ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਿੰਘਾਸਣ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਵਾਜ਼ ਇਹ ਆਖਦੇ ਨਿੱਕਲੀ, ਤੁਸੀਂ ਸੱਭੇ ਉਹ ਦਿਓ ਦਾਸੇ ਕੀ ਛੋਟੇ ਕੀ ਵੱਡੇ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਭੈ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਚਾਰ ਜੰਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੇ “ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਦੁਆਲੇ” ਸਨ (4:6)। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰੋ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਖੁਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ “ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ” ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਹਾ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 20:17)। (ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜ਼ਬੂਰ 135:1, 20 ਨਾਲ ਕਰੋ)। ਦਾਸੇ “ਮਸੀਹੀ ਲੋਕੋ” ਕਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ (1:1 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ); ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਡੇ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭੈ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ, ਡਰ ਅਤੇ ਆਦਰ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਪੇਥੀ 12:13)। ਕੀ ਛੋਟੇ ਕੀ ਵੱਡੇ ਵਾਕ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; “ਜਾਤੀ, ਸ਼ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।”¹³

ਆਇਤ 6. ਉਸ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ **ਝੱਟ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਅਤੇ ਬਾਹਲਿਆਂ ਪਾਈਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਦੀਆਂ ਡਾਢੀਆਂ ਗਰਜਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਿਹੀ ਇਹ ਆਖਦੇ ਸੁਣੀ।** ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ (1:15; 14:2), ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭੀੜ ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਇਆ, **ਹਲੇਲੂਯਾਹ! ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।** ਗੀਤ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਛੋਟਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ: **ਪ੍ਰਭੂ** ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ “ਸੁਆਮੀ” ਜਾਂ “ਹਾਕਮ” ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ **ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ** ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਵਾਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।”¹⁴ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ “ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ” ਦਾ ਲਾਤੀਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਹੈਂਡਲਸ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ** ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਮਰਾਟ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ

ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਸਲੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ” (ἐβασίλευσεν, *ਇਬੈਸਿਲਿਉਸੇਨ*, ਜੋ ਕਿ βασιλεύω, *ਬੈਸਿਲਿਉ* ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ) ਭੂਤਕਾਲ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਇੱਕ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ “ਯਹੋਵਾਹ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ, ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ” ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਭੀੜ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਸਨ ਮਨਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ (“ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ”); ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਾ ਕੱਢੋ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਰੋਮ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ (11:17 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਪਰਮੇਸੁਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਇਆ, “ਯਹੋਵਾਹ ਸਦਾ ਤੀਕ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ” (ਕੂਚ 15:18)। ਦਾਊਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ ਸਦਾ ਲਈ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ” (ਜ਼ਬੂਰ 29:10)। ਦਾਨੀਏਲ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਅੱਤ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ” (ਦਾਨੀਏਲ 4:25)। ਆਇਤ 6 ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਹਤਰ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ:

ਕਾਲੇ ਅਕਾਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਵੇਰ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਬੀ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਲਕੀਰਾਂ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ [ਉਹ] ਮੀਂਹ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸ਼ੀਤਲ ਠੰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੀ ਸੀ। [ਉਹ] ਆਸ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ . . . ।⁵

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ? “ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਫ਼ਤਹ” ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂ “ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ” ਤੇ ਨਹੀਂ। ਬਲਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਸ ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ” ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।⁶

ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ (19:7-10)

⁷ਆਓ, ਅਸੀਂ ਅਨੰਦ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈਏ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰੀਏ, ਲੇਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੋ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ⁸ਏਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਭਈ ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਵੇ, ਏਹ ਕਤਾਨ ਤਾਂ ਸੌਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮੀ ਕੰਮ ਹੈ। ⁹ਤਾਂ ਓਨ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਲਿਖ ਭਈ ਧੰਨ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਓਨ ਆਖਿਆ ਭਈ ਏਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ¹⁰ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮੈਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪਿਆ। ਤਾਂ ਓਸ ਆਖਿਆ ਭਈ ਇਉਂ ਨਾ ਕਰ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਨਾਲ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤਾਂ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਦੀ ਰੂਹ ਹੈ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:7-10 “ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਡੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਡੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਬੁਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ

ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।¹⁷

ਪਹਿਲਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ, ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਯਸਾਯਾਹ 50:1; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 2:32; ਹੋਸ਼ੇਆ 2:19, 20; ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 54:1, 5-7; 62:5; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 3:14; 31:32; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 16:8)। ਇਸ ਰੂਪਕ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪਕ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਇਸਰਾਏਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਪਤੀ ਯਹੋਵਾਹ ਨਾਲ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ (ਮੱਤੀ 9:15; 25:1; ਮਰਕੁਸ 2:19; ਯੂਹੰਨਾ 3:29), ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਤਸਵ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਸਤਰ (ਮੱਤੀ 22:2, 11, 12; ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 12:35, 36) ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਬਾਰੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿੱਚ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪਤੀ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੜਮਾਈ ਕੀਤੀ ਭਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਕ ਕੁਆਰੀ ਵਾਂਗੁ ਮਸੀਹ ਦੇ ਅਰਪਨ ਕਰਾਂ” (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:2)। ਉਸ ਨੇ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ “ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਸਰਬੰਧੋਂ” ਮਰ ਗਏ ਸਨ, ਭਈ ਉਹ “ਦੂਏ ਦੇ ਹੋ ਜਾਣ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵਾਲਿਆ ਗਿਆ” (ਰੋਮੀਆਂ 7:4)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲਾ ਹਵਾਲਾ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਉਸ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:

ਹੇ ਪਤੀਓ, ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੋ ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਵੀ ਕਲੀਸਿਯਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਭਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਬਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪਰਤਾਪਵਾਨ ਕਲੀਸਿਯਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਲੰਕ ਯਾ ਬੱਜ ਯਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਐਂਗੁਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ। . . . ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮਾਪੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਭੇਤ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਕਲੀਸਿਯਾ ਦੇ ਵਿਖੇ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:25-32)।

ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜਾਂ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਜੋ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇਗੀ, ਤਾਂ “ਨਵੀਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ” “ਇਉਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਾਨੇ ਲਾੜੀ ਆਪਣੇ ਲਾੜੇ ਲਈ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੋਏ ਹੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਅਕਾਸ਼ੋਂ ਉਤਰੇਗੀ” (21:2)। “ਨਵੀਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ” ਦਾ “ਲਾੜੀ, ਜਿਹੜੀ ਲੇਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ” ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (21:9)।

ਦੂਜੀ ਡੇਰੀ ਇੱਕ ਭੋਜਨ, ਜਾਂ ਉਤਸਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤੀ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੂਪਕ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪਕਤਾ ਦੀ ਨਸ਼ੂਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: “ਇਸੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਸੈਨਾਂ

ਦਾ ਯਹੋਵਾਹ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੋਟੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਦਾਉਤ ਕਰੇਗਾ . . . ਉਹ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਝੱਫ ਲਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਹੋਵਾਹ ਸਾਰਿਆਂ ਮੂੰਹਾਂ ਤੋਂ ਅੰਝੂ ਪੂੰਝ ਸੁੱਟੇਗਾ" (ਯਸਾਯਾਹ 25:6-8)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ "ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਆਣ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਗੇ" (ਲੂਕਾ 13:29)। ਭੇਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਉਸ ਸੰਗਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 3:20 ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਤੱਥ ਭੇਜਨ ਖਾਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਧਾਰਣ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਣ ਲਈ ਬੈਠਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਡੇਰੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਓ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਰੂਪਕ ਹੈ (ਉਤਪਤ 35:2; ਯਸਾਯਾਹ 52:1; 61:10; ਜਕਰਯਾਹ 3:4)। ਪੌਲੁਸ ਅਕਸਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ "ਉਤਾਰਨ" ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੂੰ "ਪਹਿਨਣ" ਦੇ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 13:12, 14; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:22, 24; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:8-10)।

ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਰੂਪਾਂ – ਵਿਆਹ, ਉਤਸਵ ਅਤੇ ਬਸਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਹੂਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਹੀ ਸਨ; ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਸਨ।

ਯਹੂਦੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁੜਮਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕੁੜਮਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਕਸਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੁੜਮਾਈ ਮੰਗਣੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਕੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 29:21)। ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 22:23, 24)। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਰੀਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਪਛਾਣਿਆ ਉਦਾਹਰਣ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਨਾਲ ਕੁੜਮਾਈ ਹੈ। "ਮਰਿਯਮ ਦੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਨਾਲ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਗਰਭਵੰਤੀ ਪਾਈ ਗਈ" (ਮੱਤੀ 1:18; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਯੂਸੁਫ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 1:19); ਪਰ ਇੱਕ ਦੂਤ ਨੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, "ਹੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾਉਦ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਰਿਯਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਹੈ" (ਮੱਤੀ 1:20)। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ "ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੂਤ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਅਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ" (ਮੱਤੀ 1:24)। ਮੱਤੀ 1:20, 24 ਵਿੱਚ, ਅਸਲੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ "ਤਿਵੇਂ" ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਆਇਤ 20 ਵਿੱਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ "ਮਰਿਯਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਇਤ 24 ਵਿੱਚ, ਉਹ "ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਇਆ" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵੇਖੋ KJV)। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ਮਰਿਯਮ ਨੂੰ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ

ਪਤਨੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ।

ਕੁੜਮਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਤਸਵ ਵਿਚਕਾਰ ਭੁੱਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਦਸ ਕੁਆਰੀਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਮੱਤੀ 25:1-13)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਉਡੀਕ, ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਲਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦਹੇਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 34:12)।

ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ। ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਉਤਸਵਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ:

ਲਾੜੀ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਰਦੀ ਹੈ। ਲਾੜਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸੱਜ ਦੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲਾਂ ਫੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੜਮਾਈ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲਾੜੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।¹⁸

ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਜੋੜੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਬਸਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ। ਮੱਤੀ 22:11, 12 ਵਿੱਚ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ ਇਸੇ ਰੀਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਬਸਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪਹਿਨਣਾ ਚੁਣਿਆ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਯਹੂਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਰੂਪਕ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੁੱਲ ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਦੇ ਲਈ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:28)। ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਗੀਤ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਗ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਲਿਆ
ਉਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਲਾੜੀ ਬਣਨ ਦੇ ਲਈ,
ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ,
ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹ ਮਰਿਆ।¹⁹

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2:47; KJV; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:13; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:22, 23), ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਲਾੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ “ਮੰਗਣੀ” ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆ ਕੇ “ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਵੇ।” ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤਦ ਤੱਕ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ “ਵਿਆਹੀ” ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਸੀਹ

ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ – ਅਤੇ ਉਸ ਗਲਤ ਆਧਾਰ ਤੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੰਗਣੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਕਲੀਸੀਆ ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਰਹੀ ਹੈ। “ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਲੀਸੀਆ . . . ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਸੀਹੀ ਨਾਲ ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਨੇਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।”²⁰ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁਣ ਚੰਗਾ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 1:8), ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ (1 ਯੂਹੰਨਾ 3:2)। ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਆਸ, ਸੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ, ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁੱਖਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਅਰ ਜੇ ਮੈਂ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਆਣ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਲਵਾਂਗਾ ਭਈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਹੋਵੋ” (ਯੂਹੰਨਾ 14:3)। ਲਾੜਾ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ “ਆਪਣੇ ਤੇਜ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੂਤਾਂ ਸਣੇ ਆਵੇਗਾ” (ਮੱਤੀ 25:31)। ਫਿਰ, ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਤਿਆਰ ਹਨ “. . . ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਬੱਦਲਾਂ ਉੱਤੇ ਅਚਾਣਕ ਉਠਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੰਗ ਰਹਾਂਗੇ” (1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 4:17)।

ਸਾਡਾ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਂ – ਵਿਆਹ ਦਾ ਉਤਸਵ – ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ, ਜਾਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹੇਗਾ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਪਰਜਾ ਹੋਵਾਂਗੇ। “ਅਤੇ ਉਹ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ ਪੂੰਝੇਗਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਤ ਨਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਗ ਨਾ ਰੋਣਾ ਨਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇਗਾ” (ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 21:4)। ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਤਸਵ ਅਤੇ ਬਸਤਰ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ – ਆਤਮਿਕ ਸੰਬੰਧ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਬੰਧ ਜਿਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ।

ਆਇਤ 7. ਜਿੱਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 1-4)। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜੇ ਉਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 5, 6)। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ: **ਆਓ, ਅਸੀਂ ਅਨੰਦ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈਏ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰੀਏ, ਲੇਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ **ਅਨੰਦ ਕਰੀਏ** (*χαίρω*, *ਚੇਰੇ*) ਅਤੇ **ਨਿਹਾਲ ਹੋਈਏ** (*ἀγαλλιάω*, *ਅਗਾਲੀਆਓ*) ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੱਤੀ 5:12 ਵਿੱਚ: “ਅਨੰਦ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ ਕਿਉਂ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਫਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਥੋਂ ਅਗਲਿਆਂ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਾਇਆ ਸੀ।” ਦੋਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: ਸਮਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਦਿਨ ਹਨੇਰੇ ਭਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੰਢੂਆਂ ਨਾਲ ਗਿੱਲੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉੱਤਮ ਹਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ! **ਲੇਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ** “ਤੁਹਾਡਾ ਫਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੈ” ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ।

ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਅਨੰਦ। ਉਸੇ

ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਆਉਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਆਇਤ 7 ਦਾ ਅੰਤ ਉਸ ਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੀੜ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: **ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।**

ਆਇਤ 8. ਇਹ ਆਇਤ ਉਸ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ – ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ: **ਏਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਭਈ ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਵੇ, ਏਹ ਕਤਾਨ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮੀ ਕੰਮ ਹੈ।** ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਅਧਿਆਇ 19 ਵਿਚਲੀ ਲਾੜੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਤਾਂ ਆਇਤ 8 ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ: ਲਾੜੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਾਕ **ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮੀ ਕੰਮ ਹੈ**; ਇਸ ਲਈ, ਲਾੜੀ “ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।” ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ, ਲਾੜੀ ਕਲੀਸੀਆ ਹੈ, ਮੁਕਤੀ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ।

ਜਦੋਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ “ਦੁਲਹਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?” ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜਵਾਬ **ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ**। ਇਹ ਪੁਸ਼ਾਕ ਅਧਿਆਇ 17 ਦੀ ਕੰਜਰੀ ਦੇ ਭੜਕੀਲੇ ਬਸਤਰਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ,

... ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਵੀ ਕਲੀਸਿਯਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਭਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇ ਅਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਬਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪਰਤਾਪਵਾਨ ਕਲੀਸਿਯਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਲੰਕ ਯਾ ਬੱਜ ਯਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਐਂਗੁਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:25-27)।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਈ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ (ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ), ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਦਾ ਲਹੂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 22:16)। ਸਾਡੇ “ਜੀਵਨ-ਬਸਤਰ” ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਿੱਟੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 7:9, 14); ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ, ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:27)। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਚਨ ਦੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਲਹੂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦਾ ਰਹੇ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7)। ਸਾਨੂੰ ਲਾੜੇ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਲਾੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 8 ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ: ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਏਹ ਉਹ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਭਈ ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਵੇ** (ਵੇਥੇ 6:11)। ਵਾਕ “ਏਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਹੈ” ਸੰਪੂਰਣ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿਚ ਹੈ (6:2, 8; 13:7, 14; 16:8)। ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ “ਕੱਪੜਿਆਂ” ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਈਏ; ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਦਯਾ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਹੂ ਦੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ “ਪਲੀਤ ਕੱਪੜੇ ਵਰਗੇ ਹਨ” (ਯਸਾਯਾਹ 64:6; KJV)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਧਨ, ਮੌਕਾ, ਅਤੇ

ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ – ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਯਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਓ ਅਸੀਂ “ਨਿਹਾਲ ਹੋਈਏ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰੀਏ” (ਆਇਤ 7; ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਵਿਚ, ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਇਤ 8 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: **ਏਹ ਕਤਾਨ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮੀ ਕੰਮ ਹੈ।** “ਇਹ ਧਰਮੀ ਕੰਮ” ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਇੱਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਹੈ *δικαίωμα* (*ਦਾਇਕਾਓਮਾ*)। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਰੱਬੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 1:6; ਰੋਮੀਆਂ 2:26; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:1) ਜਾਂ ਉਸ ਲੋੜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 5:18)। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਅਰਥ ਹੈ। ਸੰਤ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਹਵਾਲਾ 22:14 ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਧੰਨ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਧੋ ਲੈਂਦੇ ਹਨ . . . ।” ਸਾਡੇ ਬਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਣਾ” ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਰਟ ਮਾਉਂਸ ਨੇ ਇਹ ਵਾਕ ਕਿਹਾ ਹੈ “ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾੜੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਤਕ ਸਹਿੰਦੇ ਹਨ।”²¹ ਐਚ. ਐਲ. ਐਲੀਸਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ “ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ”:

ਚਿੱਤਰ ਸਵਰਗ ਵਿਚਲੀ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਖੱਡੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਹੈ; ਹਰ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ [ਅਰਥਾਤ,] ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਧਰਮੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਇੱਕ ਕੰਮ, ਬੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਤਕ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਮਹਿਮਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।²²

ਰੈਨਰੀ ਸਵੇਤੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ “ਸਾਰੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਚਮਕਦਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”²³

ਅੱਜ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ, ਕੁਝ ਲਿਖਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਝਗੜੇ ਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬਰਟਨ ਕੋਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ: “ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ [ਲਾੜੀ] ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਪਿਆ।”²⁴

ਅਸੀਂ ਲਾੜੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ

“ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਹਕਲੰਕ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ” (ਯਾਕੂਬ 1:27)। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਬਾਲਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜੇ ਇਹ ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਭਈ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਵਾਂਗੇ! ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਭਈ ਜਦ ਉਹ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਦੇ ਵਰਗੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਜਿਹਾ ਹੈ ਤਿਹਾ ਹੀ ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਖਾਂਗੇ। ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਜਿਹਤਾ ਓਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 3:2, 3)।

ਪੇਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਚਨ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਆਓ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਲੀਨਤਾਈ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਕਰ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਭੈ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰੀਏ” (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:1)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਸਰੀ ਪੱਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 3:14)।

ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਣਨ ਦੇ ਪੁੱਛਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਦਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਲਾੜੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ।

ਆਇਤ 9. ਜਦੋਂ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ “ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨ” ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ: **ਤਾਂ ਓਨ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ।** RSV ਅਤੇ NIV ਵਿਚ ਹੈ “ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ।” ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ 22:8, 9, ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ, “ਓਨ” ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਵਰਗਦੂਤ ਜਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ (17:1)। ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਸੀ। ਇਸ ਮੂਲਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਬੇਹਤਰ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੁਲਾਰਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਿੰਦੂ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ: ਉਹ ਯਿਸੂ ਜਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਆਇਤ 10)।

ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, **ਲਿਖ।** ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪਰਕਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ (1:11, 19; 2:1; 10:4; 14:13; 21:5)।

ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, **ਧੰਨ ਓਹ ਜਿਹੜੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ।** ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਇਹ ਚੌਥਾ ਪਰਮ-ਅਨੰਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਿਸੇ ਬਰਕਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੁਢਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਲੀਓਨ ਮੋਰਿਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਖੰਡ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਬਿੰਦੂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਸਤਾਅ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਤਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਹੀ ਬਰਕਤ ਪਾਉਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ

ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਂਦੇ ਸਨ।²⁵ ਅੱਜ ਵੀ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਾਈਕਲ ਵਿਲਕੋਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੂਲਲਿਖਤ ਦੇ ਦੁਆਰਾ “ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਭਰੋਸੇ, ਉਸ ਦੀ ਆਸ, ਉਸ ਦੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।”²⁶

ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਭਰਮ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਹ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਾ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤਿਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ – ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਮਸੀਹੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: “ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਆਖਦੀ ਹੈ, ‘ਆਓ’ ਜਿਹੜਾ ਸੁਣਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਕਰੇ ਆਓ! ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਤਿਹਾਇਆ ਹੋਵੇ ਉਹ ਆਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਚਾਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਮੁਖਤ ਲਵੇ” (22:17)। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਧੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਝੂਲ ਕਰਦੇ ਹਨ (7:14 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਮਨਾਦੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ “ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ” ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:9; 2 ਥੱਲਨੀਕੀਆਂ 2:14), ਪਰ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਦਯਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 22:1-14)।

ਭਰਮ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾੜੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਲੋਕ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ 12 ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ, “ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੀ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ?” ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਲੀਸੀਆ ਯਿਸੂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ “ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ” (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:28; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:23, 25)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਰਹੱਸਮਈ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭੇਡ ਦੀ ਚਰਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ? ਫਿਰ ਵੀ, ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ, ਲੇਲਾ ਚਰਵਾਹਾ ਹੈ (7:17)। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਧਿਆਇ 19 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਾੜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਦੂਸਰੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿਚ ਪਰਾਹੁਣਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਕੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੀ-ਕਦਾਈਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਲਾੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 7:2-4; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:2; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:23-33), ਅਤੇ ਕਦੀ-ਕਦਾਈਂ ਲਾੜੇ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 9:15; 25:1)।

ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਜੋ

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੈ ਮੇੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤਕ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 22:13)। ਸਾਨੂੰ ਅਨੰਤ, ਸਵਰਗੀ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਰਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ “ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ: **ਅਤੇ ਉਨ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਭਈ ਏਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।** ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਭਾਗ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਜੋ 17:1 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਇਤ 7 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਇਤ 9 ਦੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ – ਪਰ “ਸੱਚ” ਆਪਣੇ ਆਪ “ਸ਼ਾਬਦਿਕ” ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵੇਤੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਸਚਿਆਈ ਹੋਣ ਦੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਦਾਅਵੇ ਵਿਚ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੈਵੀ ਭਵਿੱਖਵਾਈ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”²⁷

ਆਇਤ 10. ਜਦੋਂ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਇਤ 7 ਤੋਂ 9 ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸੱਚਾਈਆਂ ਪਰਗਟ ਹੋਈਆਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਰਸੂਲ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਣ ਕੰਮ, ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਰਸੂਲ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮੈਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪਿਆ।**

ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅੰਗੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਰਸ਼ਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਪਹੇਲੀ ਹੈ ਜੋ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:18)। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੱਘ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਏ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਅਸਧਾਰਣ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਨਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗੁਆ ਲਿਆ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 20:1-13)। ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਮਰਕੁਸ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੈ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਵਰਣ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ (ਮਰਕੁਸ 14:66-72)।

ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਪਲ ਭਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:10 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਸੂਲ ਦੇ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਬਾਅਦ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਦੇ ਲਈ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਰਸ਼ਣਾਂ, ਅਦਭੁਤ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ, ਅਤੇ ਅੰਤ-ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਚਰਜ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਯੂਹੰਨਾ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਸੂਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖੇ।

ਜਦੋਂ ਯੂਹੰਨਾ ਡਿੱਗ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ: **ਤਾਂ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਭਈ ਇਉਂ ਨਾ ਕਰ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਨਾਲ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ।** ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ” (σύνδουλός, ਸਨਡੁਲੋਸ)। ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ (ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੁਲਾਰਾ ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਸੀ) ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ ਹਨ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:6-8), ਪਰ ਸਵਰਗਦੂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਮਸੀਹੀ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਾਸ ਹਨ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 4:7; 1:7, 14)। ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੂਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਕ **ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਾਖੀ** ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (1:2, 9)। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ” ਜਾਂ “ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ “ਇੰਜੀਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਤ “ਯਿਸੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ” ਨੂੰ “ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ” (ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ) ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਆਇਤ “ਉਹ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ,” ਸਿਰਫ ਯੂਹੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ, 12:17 ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਹੋ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਥੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਬਾਝੋਂ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਚਕ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ**। ਲਗਭਗ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਤੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਇਕੱਲੇ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ” (ਮੱਤੀ 4:10)। ਉਸ ਦਿਨ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:10 ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਾਟ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 12:18)। ਅੱਜ ਦੇ ਲਈ ਸਬਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ

ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ 22:8, 9 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਸਖਤ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਕ ਨਾਸਵਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 10:25, 26; 14:11-18)। ਹੋਰ ਵੀ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ “ਮੂਰਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ” (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:5)। ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਈਬਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੋਲਦੀ ਹੈ: ਕਿ ਸਿਰਫ *ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ* ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (14:7; 19:5)।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:10 ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ: ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੂਜਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 9:35-38)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:6 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੱਭੇ ਦੂਤ ਉਹ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ” ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਈਸ਼ੁਰਈ।

ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਗੁਪਤ ਵਾਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ: **ਯਿਸੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤਾਂ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਦੀ ਰੂਹ ਹੈ। ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ** ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਆਇਤ 10 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਈ ਲੋਕ ਰੂਹ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ “ਆਤਮਾ” ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ “ਪ੍ਰੇਰਣਾ” ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਆਤਮਾ” ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਹਵਾ” ਜਾਂ “ਸਾਹ” ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ “ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹ” ਹੈ। ਇੱਥੇ “ਆਤਮਾ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ “ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: [ਜਿਵੇਂ] *ਬਿਵਸਥਾ ਦਾ ਆਤਮਾ*।”²⁸ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜੋ “ਆਤਮਾ” ਦੇ ਬਦਲੇ ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ “ਸਾਹ”।

ਆਇਤ 10 ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰ “ਯਿਸੂ” ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿੱਟਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ: ਇਹ *ਯਿਸੂ* ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ *ਯਿਸੂ* ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ *ਯਿਸੂ* ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 24:44; ਯੂਹੰਨਾ 5:46)। ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਸਿਰਫ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾੜੀ ਦੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਆਹ “ਲੱਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ” ਹੈ (ਆਇਤ 7; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ (19:11-16)

¹¹ਮੈਂ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਡਿੱਠਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਇੱਕ ਨੁਕਰਾ ਘੋੜਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਸਵਾਰ “ਵਫ਼ਾਦਾਰ” ਅਤੇ “ਸੱਚਾ” ਸਦਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਧਰਮ ਨਾਲ ਨਿਆਉਂ ਅਤੇ ਜੁੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ¹²ਉਹ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਅੰਗ ਦੀ ਲਾਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕਟ ਹਨ ਉਹ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ¹³ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਬਸਤਰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਛਿੜਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਨਾਮ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ” ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ¹⁴ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨੀ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਨੁਕਰਿਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ¹⁵ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਤਲਵਾਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਭਈ ਓਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕੋਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਅੱਤ ਵੱਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਮੈਂਦੇ ਚੁਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਦਾ ਹੈ। ¹⁶ਉਹ ਦੇ ਬਸਤਰ ਉੱਤੇ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਪੱਟ ਉੱਤੇ ਏਹ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, - “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ।”

ਆਇਤ 7 ਤੋਂ 10 ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਹਨ: “ਲੇਲੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ” (19:7); “ਧੰਨ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਹਨ! ਅਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਭਈ ਏਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ” (19:9)। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪਰਗਟ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਚਮਚਮਾਉਂਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯਿਸੂ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਲਾੜਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਯੋਧਾ ਰਾਜਾ ਹੈ। 11 ਤੋਂ 21 ਆਇਤਾਂ ਜਿੱਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ: ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ - ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਬੂਠੇ ਨਬੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ (ਆਇਤਾਂ 19, 20), ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ (ਆਇਤ 21)।

ਲੇਲੇ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਅਜਗਰ (12:3), (2) ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਦਰਿੰਦਾ (13:1, 11), ਅਤੇ (3) ਵੱਡੀ ਨਗਰੀ ਬਾਬੁਲ (14:8; 16:19; 17:1, 5)। ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ: (1) ਬਾਬੁਲ ਅਧਿਆਇ 17 ਅਤੇ 18 ਵਿਚ, ਦੋ ਦਰਿੰਦੇ ਅਧਿਆਇ 19 ਵਿਚ, ਅਤੇ (3) ਅੰਤ ਵਿਚ, ਅਜਗਰ, ਅਧਿਆਇ 20 ਵਿਚ। ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਇਹ ਕ੍ਰਮ ਇੱਕ ਐਪੋਕਲਿਪਟਿਕ (ਸਵਰਗੀ ਭੇਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਰਸ਼ਣ ਜੋ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੇ ਸਕੇ) ਯੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅੰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 20 ਵਿਚ ਅਜਗਰ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਹਾਰ ਅੰਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਬਾਬੁਲ ਦੇ ਵਿਨਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਾਠਕ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਅਧਿਆਇ 12 ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਈ ਜੋ ਅਜੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਦਰਿੰਦਾ “ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ” (17:8; ਵੇਖੋ 17:11), ਅਤੇ ਹੁਣ ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ (19:20)।

ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 19:11-21 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਸੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਹ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ ਨੂੰ ਲਿਆਇਆ ਸੀ: ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ

ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ। ਜਿਵੇਂ ਜੇਮਸ ਈਫਰਡ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਲੇਖਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”²⁹

ਆਇਤ 11. ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, **ਮੈਂ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਡਿੱਠਾ।** ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰੇ (4:1, 2), ਪਰ ਇਸ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਸਵਰਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਰਸੂਲ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕੇ। ਬਾਰਕਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਇਹ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਟਕੀਯ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੇਤੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ।”³⁰ ਜੀ. ਆਰ. ਬੈਸਲੀ ਮੱਠੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਰਣਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।”³¹

ਜਦੋਂ ਸਵਰਗ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਵੇਖਿਆ **ਭਈ ਇੱਕ ਨੁਕਰਾ ਘੋੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਸਵਾਰ “ਵਫ਼ਾਦਾਰ” ਅਤੇ “ਸੱਚਾ” ਸਦਾਉਂਦਾ ਹੈ।** ਅਧਿਆਇ 6 ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (6:2 ਦੇ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਪਰ ਇਸ ਅਧਿਆਇ 19 ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਐਡਵਰਡ ਮਾਈਅਰਸ 19:11-21 ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 6 ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਣਾ [ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ] ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।”³² ਇਹ ਇੱਕ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 19 ਦਾ ਸਵਾਰ ਯਿਸੂ ਹੈ: ਉਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਰੂਪ (ਆਇਤਾਂ 12, 15) ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਸਨ (ਆਇਤਾਂ 11, 13, 16)।

ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ ਸ਼ਬਦ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ 6ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਘੋੜ ਸਵਾਰ, ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ **ਇੱਕ ਨੁਕਰਾ ਘੋੜਾ** ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ “ਨੁਕਰਾ ਘੋੜਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। . . . ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰੋਮੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।”³³ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਫੌਜ ਵੀ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ (ਆਇਤ 14) – ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ਨੂੰ “ਸੱਚਾ ਗਵਾਰ” (1:5; 3:14) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ **ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਸੱਚਾ** ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਉਸ ਨੇ ਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਗਲਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: **ਅਤੇ ਉਹ ਧਰਮ ਨਾਲ ਨਿਆਉਂ ਅਤੇ ਜੱਥ ਕਰਦਾ ਹੈ।** ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ; ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਿਆਈਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਿਆਈਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਅਕਸਰ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ, ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲਾਲਚ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ – ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੇ ਲਈ ਭਈ ਇੱਥੇ ਕੀ ਹੈ ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਰੁੱਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਵਿਚਾਰ: ਇਸ

ਯੁੱਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦੂਸਰੀ ਆਮਦ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਉਣਾ, ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਆਉਣਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਂਥੀ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਦੇਸ਼ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਸੀ: (1) ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਦੇ ਦਰਿੰਦੇ ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ (ਜਾਂ ਸਮਰਾਟ) ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਪੂਜਾ ਦੇ ਲਈ ਬੇਵੱਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। (2) ਮੂਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਤਤਕਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੋਮ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਅੰਤ। (3) ਲਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ (“ਨਿਆਉਂ” ਅਤੇ “ਯੂਧ” ਕਰਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੇਰ ਦੇ ਬਾਅਦ।

ਇਸ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਪਰ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਬਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ, ਸਾਰੇ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਡਿੱਗ ਪੈਣਗੇ। ਫਿਰ, ਇੱਕ ਮਾਇਨੇ ਵਿਚ, 19:11-16 ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਹਵਾਲੇ, ਜਿਵੇਂ 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:7-9.

ਆਇਤ 12. ਜਿਵੇਂ 1:14 ਵਿਚ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (1:14; 2:18 ਦੇ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਉਸ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਨਿਆਈਂ ਨੂੰ ਸਰਵਗਿਆਨੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਵਾਂ ਹੈ: **ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕਟ ਹਨ।** ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਤ ਦਾ ਮੁਕਟ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (στέφανος, ਸਟੈਫਾਨੋਸ; 14:14), ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਮੁਕਟ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (δαίδημα, ਡਿਆਡੇਮਾ) (2:10 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੁਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ **ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ** ਮੁਕਟ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਾਸਕ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਮੁਕਟ ਪਾਉਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਮੁਕਟ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਿਟ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਮੁਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ। ਅਜਗਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕਟ ਸਨ (12:3; 13:1), ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਲਪਿਤ ਤੇ ਥੋੜੇਸਮੇਂ ਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੋਲ “ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ” ਹੈ (ਮੱਤੀ 28:18)

ਆਇਤ 11 ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ “ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚਾ” ਕਿਹਾ ਹੈ। ਆਇਤ 12 ਇੱਕ ਦੂਸਰਾ ਅਹੁਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: **ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਹ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ KJV);** ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾਮ ਕਿੱਥੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਾਮ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਸੀ – ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਅਤੇ ਕੀ ਸੀ। ਕਈ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਉਸ ਨਾਮ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਲਿਖਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ

ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਜੇ. ਡਬਲਿਊ. ਰੋਬਰਟਸ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਇਸ ਨਾਂ ਨੂੰ “ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਗੁਪਤ ਭੇਤ” ਕਿਹਾ ਸੀ।³⁴ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਸਕਣ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹਾਂ।

ਆਇਤ 13. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਇੱਕ ਬਸਤਰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਛਿੜਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਹੈ। ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ “ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ” ਹੈ। ਇੱਥੇ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹਨ।

ਲਹੂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਯਿਸੂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸੀ (6:10; 16:6; 17:6; 18:24; 19:2)। ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (1:5; 5:9; 7:14; 12:11)। ਪਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਨਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਟ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਪਨਾ ਯਸਾਯਾਹ 63 ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮੁੜਿਆ। ਨਬੀ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੇਰਾ ਲਿਬਾਸ ਕਿਉਂ ਲਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਬਸਤਰ ਚੁਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖ ਲਤਾੜਨ ਵਾਲੇ ਜਿਹਾ ਹੈ?” (ਯਸਾਯਾਹ 63:2)। ਜਵਾਬ ਆਇਆ,

ਮੈਂ ਅਕੱਲੇ ਦਾਖ ਦੇ ਚੁਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਲਤਾੜਿਆ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਧਿਆ, ਮੇਰੇ ਬਸਤਰ ਉੱਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਛਿੜਕਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਲਿਬਾਸ ਨੂੰ ਲਬੋੜਿਆ! (ਯਸਾਯਾਹ 63:3; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19 ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਆਇਤਾਂ ਤਕ ਦਾਖਰਸ ਦੇ ਲਤਾੜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਵਿਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ (ਨਿਰੰਤਰ ਕਿਰਿਆ) ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: “ਉਹ [ਨਿਰੰਤਰ] ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਆਉਂ [ਨਿਰੰਤਰ] ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ” (ਆਇਤ 11), ਅਤੇ “ਉਹ [ਨਿਰੰਤਰ] ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਅੱਤ ਵੱਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਮੈਂ ਦੇ ਚੁਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਦਾ ਹੈ” (ਆਇਤ 15)। ਦੈਵੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਲੇਖ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਧਾਰਣ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰ, ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੂਨ ਕਿਸ ਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਉਹ ਨਵਾਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੈਨਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕੁਸਲ ਯੋਧਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਛਿੜਕਿਆ ਹੋਇਆ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ” ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *λόγος* (*ਲੋਗੋਸ*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਰੂਪ ਹੈ; ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਣ ਪਰਕਾਸ਼ਣ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੀ ਅਤੇ ਕੌਣ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 14:9)। “ਸ਼ਬਦ” ਯੂਹੰਨਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ; ਸਿਰਫ ਰਸੂਲ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਲੇਖਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ

ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ (ਯੂਹੰਨਾ 1:1, 14; 1 ਯੂਹੰਨਾ 1:1)। ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਰਸੂਲ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਆਇਤ 14. ਯੂਹੰਨਾ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਇੱਕ ਸੈਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨੀ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਨੁਕਰਿਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫੌਜ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਾੜੀ ਨੂੰ “ਭੜਕੀਲੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ” ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਆਇਤ 8)। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਮਹਿਲ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਪੁਸ਼ਾਕ ਹੈ (ਵੇਖੋ 4:4)। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ “. . . ਫੌਜਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹਨ ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨੀ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ” ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਸਨ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ “ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸਵਰਗਦੂਤ” (ਮਰਕੁਸ 8:38; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਭੜਕੀਲੇ ਸਫੈਦ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ। (ਲੂਕਾ 24:4)। ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ, ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਸਵਰਗੀ “ਸੈਨਾ” ਜਾਂ ਫੌਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯਹੋਸ਼ੂਆ 5:14, 15; 1 ਰਾਜਿਆਂ 22:19; 1 ਇਤਹਾਸ 12:22; ਦਾਨੀਏਲ 7:10; ਮੱਤੀ 26:53)। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਮੱਤੀ 25:31; ਮਰਕੁਸ 8:38; ਲੂਕਾ 9:26; 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:7)।

ਐਲਬਰਟਸ ਪੀਟਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਇਹ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਹ ਸਵਰਗੀ ਅਰਾਮ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।”³⁵ ਕੈਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਪਾਇਆ: “ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਬਖਿਆੜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਸ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ।”³⁶

ਭਾਵੇਂ, ਫੌਜ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਫੌਜ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਰਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਫੌਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵਚਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ [ਯਿਸੂ] ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ . . . ਫੌਜਾਂ ਵਚਨ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਵਧੀਆ ਯਾਤਰਾ-ਦਲ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।”³⁷

ਆਇਤ 15. ਇਹ ਯਿਸੂ ਹੋ ਜੋ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ: ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਤਲਵਾਰ ਨਿੱਕਲਦੀ ਹੈ ਭਈ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰੂਮਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਅੱਤ ਵੱਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਮੈ ਦੇ ਚੁਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ. ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਪੜਨਾਵਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਪੜਨਾਵ ਉਹ (αὐτός, ਆੱਟੋਸ) ਨੂੰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹਰੂਮਤ ਕਰੇਗਾ (πομπανῆ, ਪੋਈਮਾਨੇਈ) ਅਤੇ ਲਿਤਾੜਦਾ ਹੈ (πατεῖ, ਪਾਤੇਈ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ (εἰ, ਏਈ) ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ “ਉਹ” ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਉਹ ਲੋਹੇ ਦੇ ਡੰਡੇ ਦੇ ਨਾਲ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰੇਗਾ,” ਅਤੇ ਇਹ “ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਅੱਤ ਵੱਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਮੈਂ ਦੇ ਚੁੱਬੇ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਦਾ ਹੈ।”

ਆਇਤ 15 ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚਲੀ ਤਲਵਾਰ (1:16; 2:12 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਡੰਡੇ (2:27; 12:5 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਅਤੇ ਮੈਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨਾ (14:19 ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਚਿੱਤਰ ਤੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ, ਅਤੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਰੇ ਹਨ। ਜੈਰਨ ਲੈਡ ਨੇ ਲਿਖਿਆ,

ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚਿਤਰਣ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦਯਾ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤ ਦਾ ਤੱਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕੰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੱਟ ਪੱਖ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 13:41-42; 25:41; ਰੋਮੀਆਂ 2:5; 2 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 1:7; 2:8.)³⁸

ਆਇਤ 16. ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰਕਾਸ਼ਣ ਨੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਦੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ਉਹ ਦੇ ਬਸਤਰ ਉੱਤੇ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਪੱਟ ਉੱਤੇ ਏਹ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, – “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ।” ਇਹ ਨਾਮ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ: ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਤੇ, ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਟ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਨਾਮ ਦਾ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਮ ਬਸਤਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪੱਟ ਨੂੰ ਢੱਕਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਬਸਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਟ ਦੇ ਉੱਤੇ। ਫਿਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਸਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੱਟ ਦੇ ਉਸ ਸਧਾਰਣ ਸਥਾਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹਥਿਆਰ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ: ਉਸ ਦੀ ਚੌੜੀ ਪੇਟੀ (ਤਲਵਾਰ) ਉੱਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਠ ਦੇ ਉੱਤੇ, ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ। ਸਟੀਕ ਸਥਿਤੀ ਇੰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਗਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਅਸਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਸੀ “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ।” ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰਾਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ” (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 10:17)। ਨਬੂਕਦਨੱਸਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਨੀਏਲ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ “ਦਿਓਤਿਆਂ ਦਾ ਦਿਓਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ” (ਦਾਨੀਏਲ 2:47)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ” ਕਿਹਾ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:15)। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਇਹ ਈਸ਼ੁਰੀ ਪਦਵੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਆਪ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 17:14 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਏਹ [ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ] ਲੇਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਲੇਲਾ ਓਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਫਤਹ ਪਾਵੇਗਾ ਇਸ ਲਈ ਜੋ

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ।”

ਨਾਮ ਨੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ: ਸਮਰਾਟ ਨੂੰ “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾਮ ਨੇ ਵੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: ਉਹੋ ਇਕੱਲਾ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਸੁਆਮੀ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 8:5), ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:5)। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਕ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਹੈ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰਾਜਾ ਹੈ।

ਮਾਸ ਖਾਣ ਦੇ ਲਈ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ (19:17, 18)

¹⁷ਮੈਂ ਇੱਕ ਦੂਤ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਵਿੱਚ ਖਲੇਤਾ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਡਦੇ ਹਨ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਹਾਕ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਆਓ ਚੱਲੋ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਵੋ। ¹⁸ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਫੌਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਮਹਾ ਬਲੀਆਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜ਼ਾਦਾਂ ਕੀ ਗੁਲਾਮਾਂ, ਕੀ ਛੋਟਿਆਂ ਕੀ ਵੱਡਿਆਂ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਛਕੋ।

ਆਇਤਾਂ 17, 18. ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਤ ਦੇ ਉੱਤੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ “ਇੱਕ” (ἕνα, *ਹਿਨਾ*) ਸਵਰਗਦੂਤ ਹੈ। ਸਵਰਗਦੂਤ ਸੂਰਜ ਵਿੱਚ ਖਲੇਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:16; 1 ਪਤਰਸ 2:9; 1 ਯੂਹੰਨਾ 1:5; 7:2 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੂਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਹਿਮਾ/ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ (10:1), ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਜੋਤੀ ਦੇ ਸੇਮੇ (ਪਰਕਾਸ਼) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਚਕ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਡਦੇ ਹਨ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਹਾਕ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੁਣ ਸਕਣ। “ਪੰਛੀ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਡਦੇ ਹਨ” ਵੱਡੇ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਹਨ। ਭੋਜਨ ਦੀ ਭਾਲ, ਵਿਚ, ਉਹ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾਈ ਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਸਵਰਗ ਦੂਤ ਦੇ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸ-ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੀ: ਇੱਕ ਤਾਜ਼ੇ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਹਾਕ ਮਾਰੀ,

ਆਓ ਚੱਲੋ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਵੋ। ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਫੌਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਮਹਾ ਬਲੀਆਂ ਦਾ ਮਾਸ, ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜ਼ਾਦਾਂ ਕੀ ਗੁਲਾਮਾਂ, ਕੀ ਛੋਟਿਆਂ ਕੀ ਵੱਡਿਆਂ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਛਕੋ।

ਮਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ, ਆਇਤ 18 ਤਕ, ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਮਾਸ (σάρξ, *ਸਾਰਕਸ* ਤੋਂ, σάρκα, *ਸਰਕਾਸ*) ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉਪਪਦ (“ਦਾ”) ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਸਰਕਾਸ* ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ “ਮਾਸ।” ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਸਰੀਰ” ਜਾਂ “ਲਾਸ਼ਾਂ” ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: “ਸਭਨਾਂ” ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਮਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬੇਟੀ-ਬੇਟੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਟੁੱਟੀਆਂ-ਭੱਜੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪੰਛੀ ਮੁਰਦਾ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਫਾੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: “ਜਿੱਥੇ ਮੁਰਦਾਰ ਹੈ ਉੱਥੇ ਗਿਲਝਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ” (ਮੱਤੀ 24:28)। ਸਾਨੂੰ “ਗੋਗ ਜਿਹੜਾ ਮਰੋਗ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹੈ” ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਵੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 38:2)। ਨਬੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

. . . “ਹਰੇਕ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਛੀ, ਅਤੇ ਰੜ ਦੇ ਹਰੇਕ ਦਰਿੰਦੇ ਨੂੰ ਆਖ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਆਓ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੇਰੀ ਬਲੀ ਕੋਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਓ . . . ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮਾਸ ਖਾਓ, ਅਤੇ ਲਹੂ ਪੀਓ। ਤੁਸੀਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਓਗੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪੀਓਗੇ . . . ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਲੰਗਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਅਸਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਅਤੇ ਜੋਧਿਆਂ ਨਾਲ ਰੱਜੋਗੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ” (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 39:17-20)।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਖੀ 19:17, 18 ਦੀ ਵਰਿੱਤਰ ਦਾਉਤ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ “ਦਾਉਤ” ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਬਿਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ: ਉੱਥੇ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੌਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ, ਮਹਾ ਬਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (χίλιαρχος, ਚਿਲੀਅਰਕੋਸ), ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਕਮਾਂਡਰ” ਜਾਂ “ਕਪਤਾਨ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਫੌਜ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਛੇ ਸੌ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਮਹਾਬਲੀਆਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਿਪਾਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੀ ਅਜ਼ਾਦਾਂ ਕੀ ਗੁਲਾਮਾਂ, ਕੀ ਛੋਟਿਆਂ ਕੀ ਵੱਡਿਆਂ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਲਾਚਾਰ ਸਨ।

ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦਾਉਤ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉੱਨੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਇਤ 17 ਅਤੇ 18 ਵਿਚ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਜਿਆਂ, ਕਮਾਂਡਰਾਂ, ਮਹਾ ਬਲੀਆਂ, ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਗੰਦਗੀ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਧਨ, ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਮਾਣ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਪਤਾਨ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸਿਪਾਹੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਪਤਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੌੜਣ ਵਾਲਾ ਦਾਸ ਸੀ, ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਾਸਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸੀ।³⁹ ਇਸ ਲਈ ਘਮੰਡੀ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰੀ ਦੀਨ ਹੋ ਜਾਓ (ਕਹਾਉਤਾਂ 16:18)। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਮਨਾਕ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਇੰਝ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਦਫਨਾਏ ਛੱਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ (ਵੇਖੋ 11:9 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ, “ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ” (ਆਇਤ 9) ਅਤੇ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ” (ਆਇਤ 17) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹੀਂਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦੇ ਇਕਦਮ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਖਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕੋ ਕੈਨਵਸ ਤੇ ਹੋਣ - ਦੇ ਦਾਉਤਾਂ। . . . ਇੱਕ . . . ਸਵਰਗੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਈ, . . . ਦੂਸਰੀ ਹਨੇਰੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ, ਇੱਕ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹਨ . . . ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਿਮਾਨ ਖਿਊਆਯੋਗ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਕੂੜਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਹੈ, ਸਵਰਗੀ ਗਵੱਈਏ, ਜੋ ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ . . . ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਸੰਗੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਚੱਬਣ [ਦੀ] [ਅਵਾਜ਼] ਹੈ।⁴⁰

ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਇਹ ਖਿਊਆਯੋਗ ਹੈ!” ਹਾਂ - ਪਰ ਉੱਨਾ ਖਿਊਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਨਰਕ ਖਿਊਆਯੋਗ ਹੈ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਭੈ ਬੁੱਧ ਦਾ ਮੁੱਢ ਹੈ” (ਕਹਾਉਤਾਂ 9:10)। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਸੱਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ ਵਿਚ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪਕਵਾਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ “ਯੁੱਧ” ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਦੀ ਸੱਕ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੇ ਲਈ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ।

ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਨਬੀ ਦਾ ਪਤਨ (19:19-21)

¹⁹ਫੇਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਉਹ ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭਈ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਨ। ²⁰ਅਤੇ ਉਹ ਦਰਿੰਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਝੂਠਾ ਨਬੀ ਭੀ ਜਿਹ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਰਿੰਦੇ ਦਾ ਦਾਗ ਲੁਆਇਆ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਏਹ ਦੇਵੇਂ ਓਸ ਅੱਗ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਗੰਧਕ ਨਾਲ ਬਲਦੀ ਹੈ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ²¹ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਓਸ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਜੇ ਉਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੀ ਸੀ ਵੱਢੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਸ ਨਾਲ ਰੱਜ ਗਏ।

ਆਇਤ 19. ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਅਧਿਆਇ 19 ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ: ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਪਤਨ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਫੇਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਉਹ ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭਈ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਨ। ਉਹ ਦਰਿੰਦਾ 13:1, 2 ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭਿਆਨਕ ਜਾਨਵਰ ਹੈ (ਵੇਖੋ 13:4, 7, 8)। ਦੇਵੇਂ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ (ਧਰਤੀ ਦਾ ਦਰਿੰਦਾ/“ਝੂਠਾ ਨਬੀ”; 13:11-17; 16:13) ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ (19:20); ਪਰ ਆਇਤ 19 ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਦਰਿੰਦੇ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਗੂ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਨਬੀ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਸੀ (13:12)।

ਯੂਹੰਨਾ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜਾਂ

“ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭਈ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ [ਜਿਹੜਾ] ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਨਾ” (ਜੇਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਸ ਜੁੱਧ ਨੂੰ “ਹਰਮਗਿੱਦੋਨ ਦੇ ਜੁੱਧ” ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਧਿਆਇ 16 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (16:16 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇਹ ਉਹੀ ਲੜਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਗਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (20:8)। ਅਧੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 19 ਅਤੇ 20 ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ 19:17, 18 ਦੀ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਾਉਤ” ਦਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 38 ਅਤੇ 39 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ – ਉਹੀ ਅਧਿਆਇ ਜੋ ਆਇਤ 20:8 ਦੇ ਲਈ “ਗੋਗ ਅਤੇ ਮਗੋਗ” ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਅਧਿਆਇ 16 ਵਿਚ ਜੇਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ, “ਭਾਵੇਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਲਈ ਸਟੇਜ ਸੈੱਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ . . . ਪਰ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।”⁴¹ ਡੋਨਾਲਡ ਗੁਥਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। . . . ਯੇਥਾ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ।”⁴² ਕੈਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ,

ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ “ਜੁੱਧ” ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਰਮਗਿੱਦੋਨ ਦਾ ਜੁੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਜੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫੌਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੂਰਜ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।⁴³

ਆਇਤ 20. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ, ਦਰਿੰਦਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਸੀ (13:7, 15), ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਘਮੰਡ ਅਤੇ ਕੁਫ਼ਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ (13:5, 6) ਲੇਲੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੇਕੇ ਸਨ।

ਅਤੇ ਉਹ ਦਰਿੰਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਝੂਠਾ ਨਬੀ ਭੀ ਜਿਹ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਰਿੰਦੇ ਦਾ ਦਾਗ ਲੁਆਇਆ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਏਹ ਦੇਵੇਂ ਓਸ ਅੱਗ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਗੰਧਕ ਨਾਲ ਬਲਦੀ ਹੈ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਸੁੱਟੇ ਗਏ।

13:11-17 ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਨਬੀ ਦੇ ਵਰਣਨ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦੇ ਦਰਿੰਦੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਅੱਗ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਦੀ ਝੀਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਲੇਖ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (20:10, 14, 15; 21:8)। ਉੱਥੇ ਅੱਗ/ਸਾੜਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ (17:16; 18:8, 9, 18) ਅਤੇ ਗੰਧਕ (9:17), ਪਰ “ਅੱਗ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਦੀ ਝੀਲ” ਨਹੀਂ (20:10, 14, 15 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਸ਼ਬਦ ἑτέρινα (*ਹੈਰੇਨਾ*) ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਬਦ “ਨਰਕ” ਦੇ ਲਈ ਹੈ। (KJV ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ὄμις [*ਓਮਿਸ*] ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ “ਨਰਕ” ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ; ਪਰ, *ਹੈਡਿਸ* ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਅਣਡਿੱਠੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਨੰਤ ਨਾਸ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ।) ਫਿਰ ਵੀ, ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਿਨਾਸ ਸੀ। ਸ਼ਤਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਲਈ “ਸਦੀਪਕ ਅੱਗ” ਹੈ (ਮੱਤੀ 25:41), ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੋ ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹਿਣਗੇ ਉਹ ਉੱਥੇ ਨਾਸ ਹੋਣਗੇ।

ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਨੇ ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਿਨਾਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ 17 ਅਤੇ 18 ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਨਗਰੀ ਬਾਬੁਲ ਦਾ ਪਤਨ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿਰ (ਰੋਮ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ) ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰੀਰ (ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਕਲਪਨਾ “ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਣ ਦੇ ਲਈ ਉੱਠਦੀਆਂ ਹਨ।”⁴⁴ ਉਹ ਦਿਨ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ “ਦੁਸ਼ਟ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਜਾਣਗੇ, ਓਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ” (ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੇਥੀ 9:17)।

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਪੱਖ ਅਚਨਚੇਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੋਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਖਾਤੇ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: “ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਇਤ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿੰਦਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਨਬੀ ਕਿਵੇਂ . . . ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ”⁴⁵ ਜਿੱਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੇਵੱਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਸਮਾਂ” ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁴⁶

ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ **ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਸੁੱਟੇ ਗਏ** ਵਾਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੇ। ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰਹੱਸਮਈ ਸਾਹਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ, ਵਾਕ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਨਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕ, ਦੋ ਦਰਿੰਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 21. ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਆਇਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਨਬੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭਰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਰਗਦੂਤ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ: **ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਓਸ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਜੋ ਉਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੀ ਸੀ ਵੱਢੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਸ ਨਾਲ ਰੱਜ ਗਏ।** ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸ਼ਾਇਦ “ਹਰਮਗਿੰਦੇਨ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ‘ਦਾਉਤ’ ਹੋਵੇਗੀ।”⁴⁷ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥਤਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”⁴⁸ ਕੋਈ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ?” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (20:15), ਪਰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸ਼ਤਾਨ ਨੂੰ ਝੀਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (20:10)।

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ (19:1-6)

19:1-6 ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਾਲਾ ਪਾਠ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਉਂ ਉਸ ਦੀ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਫਿਰ ਤੋਂ ਲਿਖਤ ਦੇ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਸਬਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ, ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਮਹਾਨ “ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ” ਭਜਨ ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੋਗੇ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦਰਿੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ (19:1-6)

ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਨੇਰੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਾਗਲ, ਜਖਮੀ ਦਰਿੰਦਾ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦੌੜ ਰਹੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਟਹਿਣੀਆਂ ਵੱਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਲਗਾਤਾਰ, ਉਸ ਖੂਨ ਦੇ ਪਿਆਸੇ ਦਰਿੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ - ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਡਿੱਗੀ ਹੋਈ ਟਹਿਣੀ ਤੋਂ ਠੇਕਰ ਖਾਧੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦਰਿੰਦੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਮਕਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਝੁਕ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮਾਸ ਦੇ ਪਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹੋ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਅਚਾਨਕ, ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਅਤੇ ਦਰਿੰਦਾ ਮਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ?

ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ (19:6)

ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ। ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਸੀਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਿੱਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ!” ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ, “ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਕਿਉਂ ਹਨ?” ਕਲੋਵਿਸ ਚੈਪਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ “ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ . . . ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ”⁴⁹: (1) ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਪ ਦੇ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। (2) ਉਹ ਪਾਪ ਦੇ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਹਾਰਦਾ

ਨਹੀਂ ਹੈ। (3) ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਰ ਇੱਕ ਭਲਾਈ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਭਲਾਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਘਾਟਾ ਲਾਭ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:2; KJV)। (4) ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅੰਤ ਵਿਚ, “ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਠੀਕ ਠੀਕ ਬਦਲਾ ਮਿਲਿਆ [ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ]” (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:2; KJV)।

ਜਦੋਂ 1865 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਬਰਾਹਾਮ ਲਿੰਕਨ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਲਿੰਕਨ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਸ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ!” ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੇਮਸ ਏ. ਗਾਰਫੀਲਡ, ਜੋ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਸੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਪਾਰਕ ਦੇ ਸ਼ੇਕ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, “ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੁਣ ਵੀ ਰਾਜਾ ਹੈ!”⁵⁰ ਭਾਵੇਂ ਦਿਲ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਚੰਗੇ ਨਾ ਵੀ ਹੋਣ, ਪਰ ਆਉ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਵੀ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲੀਏ।

“ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ” (19:6)

ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ! ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ!...

ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

.....

ਉਹ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ,

ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ!

ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ!

ਅਤੇ ਉਹ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ

ਸਦਾ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ, ਸਦਾ ਸਦਾ ਦੇ ਲਈ।

ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ! . . .⁵¹

ਜਦੋਂ ਹੈਂਡਲ ਦੇ *ਮਸਾਯਾਹ* ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 23 ਮਾਰਚ, 1743 ਦੇ ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਦੇ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਇੰਨੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਰਸ ਗਾਇਆ ਗਿਆ, “ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ,” ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਸਮੇਤ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ “ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ” *ਮਸਾਯਾਹ* ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।⁵²

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ “ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ!” ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ *ਆਤਮਿਕ* ਤੌਰ ਤੇ ਆਦਰ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰੋ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਵਰਗ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਜਲਦਾ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛੱਡਦੀ ਹੈ: ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰਾਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ?

“ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਯੁੱਧ” (19:7-21)

ਇੱਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ “ਲੇਲੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਉਤ” (ਆਇਤਾਂ 7-10) ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਯੁੱਧ (ਆਇਤਾਂ 11-21)। ਮਿਲੇ ਹੈਡਵਿਨ ਨੇ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ: “ਦਾਉਤ ਅਤੇ ਯੁੱਧ”⁵³ ਮਾਈਅਰ ਪਰਲਮੈਨ ਨੇ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ “ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਯੁੱਧ”⁵⁴ ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਭੇਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲੇਲੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੱਦਾ (19:7-10)

ਕਈਆਂ ਨੇ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ: ਉਹ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੰਗਣੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 11:2)। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਾ ਸੁੰਦਰ, ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀ ਹੈ – ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਵਰਗੀ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਕੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ (ਮੰਗਣੀ) ਕੁੜਮਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਅਦਭੁਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ – ਜਲਦੀ ਜਾਂ ਦੇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋਵਾਂਗੇ (20:11-15), ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗੇਗਾ: “ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮੁਬਾਰਕ ਲੋਕੇ ਆਓ! ਜਿਹੜਾ ਰਾਜ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੁੱਢੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਵੋ” (ਮੱਤੀ 25:34)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮਿਲਾਪ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ!

ਮਹਾਨ ਜਿੱਤ (19:11-21)

ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੋਲਿਆ ਹੈ 19:11-21 “ਇੱਕ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਚਰਮ ਪਰੀਖਿਆ” ਜੀ. ਬੀ. ਕੇਅਡ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਰਵਨਾਸ” ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ 19:11-21 ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ: (1) ਰਾਜੇ ਦੇ ਖ਼ਿਤਾਬ, (2) ਰਾਜੇ ਦਾ ਕੰਮ, (3) ਰਾਜੇ ਦੀ ਜਿੱਤ⁵⁵ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ (1) ਮਹਾਨ ਆਗੂ, (2) ਵੱਡੀ ਦਾਅਵਤ, (3) ਮਹਾਨ ਜਿੱਤ⁵⁶ ਤੁਸੀਂ ਮੂਲਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚਾਰ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: (1) “ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚਾ” (ਆਇਤ 11); (2) “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ” (ਆਇਤ 13); (3) “ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ” (ਆਇਤ 16); (4) “ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ” (ਆਇਤ 16)।

ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੋਗੇ? (19:11-21)

19:11-21 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਵਾਰਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਤਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਭੁੱਖੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਝੁੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਯਿਸੂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਜਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ – ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਗੈਟੇਜ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਸਵੀਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ “ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਤੁੱਛ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦਿਆ ਗਿਆ,” ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਤਾਜ ਪਾਏ ਹੋਏ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ: ਕਾਮੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੋਕਰੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਛਾਂਟਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬੱਚਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਲੜਕਾ ਨਵੀਆਂ ਤਾਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਵੱਲ ਦੁਬਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਰਵੱਧੀਏ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣ ਹੈ।⁵⁷

ਹੁਣ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰੱਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 12:48), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਰੱਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ, ਆਪਣੇ ਤੇਜ ਵਿਚ, ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਬਣ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਤੇ ਹੁਣ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਪੋਲ ਲੀ ਟੈਨ, *ਅੰਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ 7,700 ਇਲਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨਜ਼: ਸਾਇਨਸਜ਼ ਆਫ ਟਾਇਮਜ਼* (ਰੋਕਵਿਲ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ: ਐਸੂਰੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1979), 326. ਜੋਰਜ਼ ਐੱਫ. ਹੌਲਡ, ਜੋ 1685 ਵਿਚ ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1759 ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਹ *ਮਸੀਹਾ* ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਚਾਲਿਤ ਓਰਾਟੋਰੀਓ ਹੈ। ²ਡਬਲਿਊ. ਬੀ. ਵੇਸਟ, ਜੂਨੀਅਰ, *ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਥਰੂ ਫਰਸਟ ਸੈਂਚੂਰੀ ਗਲਾਸਿਸ*, ਸੰਪਾ. ਬੋਬ ਪਰਿਚਾਰਡ (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਗੋਸਪਲ ਐਡਵੇਕਟ ਕੰਪਨੀ, 1997), 119. ³ਲੀਓਨ ਮੌਰਿਸ, *ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ, ਸੋਧਿਆ ਸੰਸਕਰਣ, ਦ ਟਿੰਡਲ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼*, ਸੰਪਾ. ਲੀਓਨ ਮੌਰਿਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1987), 211. ⁴ਜੋਰਜ਼ ਐਲਡੇਨ ਲੈਡ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਜੌਨ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1972), 238. ⁵ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 241. ⁶ਐਲਬਰਟ ਐੱਚ. ਬਲਡਿੰਜਰ, *ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ ਫਰੋਮ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ: ਟਾਇਮਲੀ ਮੈਸੇਜ ਫਾਰ ਟ੍ਰਬਲਡ ਹਾਰਟਸ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਜੋਡੋਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1960), 107. ⁷ਰੇ ਮਸਰਸ, *ਵਰਦੀ ਇਜ਼ ਦ ਲੈਬ* (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਬਰੇਡਮੈਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1951), 195. ⁸ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਜੌਨ*, ਜਿਲਦ 2, ਸੋਧਿਆ ਸੰਸਕਰਣ, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ (ਫਿਲਦਲਫੀਏ: ਵੇਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1976), 169. ⁹ਡਰੈੱਕ ਪੈੱਕ, *ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ*, ਭਾਗ 2

(ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਆਰ. ਬੀ. ਸਵੀਟ ਕੰਪਨੀ, 1965), 40. ¹⁰ਜੇ. ਡਬਲਿਊ. ਰੋਬਰਟਜ਼, *ਦ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਟੂ ਜੈਨ (ਦ ਐਪੋਕਲਿਪਸ)*, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੇਂਟਰੀ, ਸੰਪਾ. ਇਵਰਟ ਫਰਗੂਸਨ (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1974), 157.

¹¹ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। ¹²ਓਵਨ. ਐਲ. ਕਰੋਚ, *ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰੀ ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ: ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਸੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1985), 344. ¹³ਫਿਲਿਪ ਈ. ਹਿਊਜ਼ੇਸ, *ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ: ਏ ਕਮੇਂਟਰੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1990), 197. ¹⁴ਰੋਬਰਟ ਐੱਚ. ਮਾਉਸ, *ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੇਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਸੰਪਾ. ਐਫ. ਐਫ. ਬਰੂਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1977), 339. ¹⁵ਕਲੇਵਿਸ ਜੀ. ਚੈਪਲ, *ਸਰਮਨਸ ਫਰੋਮ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਨਿਊਯਾਰਕ: ਅਬਿੰਗਡਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1943), 192. ¹⁶ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 193. ¹⁷ਜੀ. ਬੀ. ਕੇਅਰਡ, *ਏ ਕਮੇਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਆਫ ਸੈਂਟ ਜੈਨ ਦ ਡਿਵਾਇਨ*, ਹਾਰਪਰਸ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੇਂਟਰੀਜ਼, ਸੇਯ. ਹੈਨਰੀ ਚੈਕਵਿਡ (ਲੰਡਨ: ਐਡਮ ਐਂਡ ਚਾਰਲਸ ਬਲੈਕ, 1966), 234. ¹⁸ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, *ਮੇਰ ਦੋਨ ਕੋਨਕਰਰਸ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁੱਕ ਹਾਊਸ, 1954), 215. ¹⁹ਸਮੂਏਲ ਜੇ. ਸਟੋਨ, "ਦ ਚਰਚਸ ਵਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ," *ਸੰਗਸ ਆਫ ਫੇਥ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਜ਼*, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੇਯ. ਐਲਟਨ ਐੱਚ ਹਾਵਰਡ (ਵੈਸਟ ਮੇਨਰੇ, ਲੂਈਸਿਆਨਾ: ਹਾਵਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1994)। ²⁰ਬੋਮਸ ਐੱਫ. ਟੈਰੈਂਸ, *ਦ ਐਪੋਕਲਿਪਸ ਟੁਡੇ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1959), 130.

²¹ਮਾਉਸ, 340. ²²ਐੱਚ. ਐਲ. ਐਲੀਸਨ, *1 ਪੀਟਰ - ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ*, ਸਕਰਿਪਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਸਟੱਡੀ ਬੁਕਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1969), 83. ²³ਹੈਨਰੀ. ਬੀ. ਸਵਾਈਡ, *ਦ ਐਪੋਕਲਿਪਸ ਆਫ ਸੈਂਟ ਜੈਨ*, ਤੀਸਰੀ ਸੇਯ (ਲੰਡਨ: ਮੈਕਮਿਲਨ ਕੰਪਨੀ, 1909; ਮੁੜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਣ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1954), 247. ²⁴ਬਰਟਨ ਕੇਂਡਮੈਨ, *ਕਮੇਂਟਰੀ ਆਨ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਫਰਮ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1979), 443. ²⁵ਮੋਰਿਸ, 221. ²⁶ਮਾਈਕਲ ਵਿਲਕੋਕ, *ਦ ਮੈਸੇਜ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ: ਆਈ ਸੇਂ ਹੈਵਨ ਓਪਨਡ*, ਦ ਬਾਈਬਲ ਸਪੀਕਰ ਟੁਡੇ, ਸੇਯ. ਜੈਨ ਆਰ. ਡਬਲਿਊ. ਸਟੋਟ (ਡਾਊਨਰਸ ਗਰੇਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰ ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1975), 173. ²⁷ਸਵੇਟ, 248. ²⁸ਅਮੈਰੀਕਨ ਰੈਰੀਟੇਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 1994 ਸੇਯ. ਐੱਸ. ਵੀ. "ਸਪਿਰਟ" ²⁹ਜੇਮਸ ਐਮ. ਈਡਰਡ, *ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਫਾਰ ਟੁਡੇ* (ਨੈਸਵਿਲ: ਅਬਿੰਗਡਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1989), 109. ³⁰ਬਾਰਕਲੇ, 177.

³¹ਜੀ. ਆਰ. ਬੈਸਲੀ-ਮੋਰੇ, *ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ*, ਦ ਨਿਊ ਸੈਨਚੁਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੇਂਟਰੀ, ਸੰਪਾ. ਮੈਥਿਊ ਬਲੈਕ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1974), 277. ³²ਐਡਵਰਡ ਪੀ. ਮਾਇਰਸ, *ਆਫਟਰ ਦੀਜ਼ ਥਿੰਗਸ ਆਈ ਸੇਂ: ਏ ਸਟੱਡੀ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਸੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕੰਪਨੀ, 1997), 309. ³³ਬਾਰਕਲੇ, 178. ³⁴ਰੋਬਰਟਜ਼, 164. ³⁵ਅਲਬਰਟਸ ਪੀਟਰਸ, *ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਨ ਦ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਆਫ ਸੈਂਟ ਜੈਨ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1954), 204. ³⁶ਕੇਂਡਮੈਨ, 451. ³⁷ਮੋਰਿਸ, 225. ³⁸ਲੈਡ, 252. ³⁹ਇਸ ਵਾਕ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਜੇਮਸ ਡੀ. ਸਟਰੋਸ, *ਦ ਸੀਰ*, *ਦ ਸੇਵੀਅਰ*, *ਐਂਡ ਦ ਸੇਵਡ*, ਸੇਪਿਆ ਸੰਸਕਰਣ, ਬਾਈਬਲ ਸਟੱਡੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਸੀਰੀਜ਼ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਸੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1979), 260 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁴⁰ਬਲਡਿੰਜਰ, 105.

⁴¹ਬੈਸਲੀ-ਮੋਰੇ, 278. (ਜੇਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ⁴²ਡੋਨਾਲਡ ਗੁਬਰੀ, *ਦ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਆਫ ਜੈਨਸ ਐਪੋਕਲਿਪਸ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1987), 102. ⁴³ਕੇਂਡਮੈਨ, 451. ⁴⁴ਹੋਮਰ ਹੈਲੇ, *ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ: ਐਨ ਇੰਟ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੇਂਟਰੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁੱਕ ਹਾਊਸ, 1979), 388 (ਜੇਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ⁴⁵ਮਾਰਟਿਨ ਐੱਚ. ਫਰੈਂਜਮੈਨ, *ਦ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਟੂ ਜੈਨ* (ਸੈਂਟ ਲੂਇਸ: ਕੋਨਕੋਰਡੀਆ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1976), 128. ⁴⁶ਮੋਰਿਸ, 225-26 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁴⁷ਵੈਰਨ ਡਬਲਿਊ. ਵਿਅਰਸਬੀ, *ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕਮੇਂਟਰੀ*, ਜਿਲਦ 2 (ਵੀਹਟਨ, ਇਲੀਨੋਇ: ਵਿਕਟਰ ਬੁਕਸ, 1989), 610. ⁴⁸ਬੈਸਲੀ-ਮੋਰੇ, 283. ⁴⁹ਚੈਪਲ, 197. ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਬਿੰਦੂ ਚੈਪਲ ਤੋਂ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, 197-98. ਚੌਥਾ ਬਿੰਦੂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁵⁰ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, 128; ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗਾਰਫੀਲਡ 1881 ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵੀਹਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਿਆ।

⁵¹ਜੈਰਜ ਐੱਫ. ਹੈਂਡਲ, "ਹਾਲੇਲੂਯਾਹ ਕੋਰਸ," *ਸੰਗਸ ਆਫ ਫੇਥ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਜ਼*, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੇਯ. ਐਲਟਨ ਐੱਚ. ਹਾਵਰਡ (ਵੈਸਟ ਮੇਨਰੇ, ਲੂਈਸਿਆਨਾ: ਹਾਵਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1994)। ⁵²ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਟੈਨ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ,

480. ⁵³ਮਿਲੇ ਹਾਡਵਿਨ, *ਦ ਓਵਰਕਮਰਸ: ਸਰਮਨ ਆਨ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਆਰਲਿੰਗਟਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ, ਮਿਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ), 195-203. ⁵⁴ਮਾਇਰ ਪਰਲਮੈਨ, *ਵਿੰਡੋਜ਼ ਇਨ੍ਹਾ ਦ ਫਿਊਚਰ: ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਲ ਸਟਰੈਟੀਜੀਜ਼ ਇਨ ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ* (ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ, ਮਿਸੋਰੀ: ਗੋਸਪਲ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1941), 153-57. ⁵⁵ਮੈਰਿਲ ਸੀ. ਟੈਨੀ ਤੋਂ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, *ਦ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ*, ਪ੍ਰੋਕਲੇਮਿੰਗ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁੱਕ ਹਾਊਸ, 1963), 96-98. ⁵⁶ਜੌਨ ਸਟੈਸੀ ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ ਥਰੂ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ (ਵਿਨੋਨਾ, ਮਿਸੀਸਿੱਪੀ: ਜੇ. ਸੀ. ਚੇਟ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨਜ਼, 1983), 169-71 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ⁵⁷ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, 63.